

32. BÖLÜM

SAFRANBOLU'DA ANARŞİK OLAYLAR

- KUTUPLAŞMALAR
- KÜLTÜR DERNEĞİ BİNASI
- BİR GENÇ ÖLDÜRÜLÜYOR
- ARSLANLAR'DA YENİ OLAYLAR
- KÜLTÜR DERNEĞİ BİNASI YIKILIYOR
- TÖB-DER BİNASI VE SAFRANBOLULU ÖĞRETMENLER
- GENÇLER, BELEDİYE BAŞKANINI ÇEMBERE ALIYOR
- GENÇLER, "BİLGİ SAHİBİ OLMADAN FİKİR SAHİBİ"
- TABANCALI BAŞKAN
- AYTEKİN KUŞ'A SALDIRI
- DÜKKAN YANARKEN DAVUL ÇALINIYOR
- EN BÜYÜK MADDİ ZARAR CHP İLÇE BAŞKANI'NIN
- MHP İLÇE BAŞKANI'NI ÖLDÜRME GİRİŞİMİ
- OLAY YERİNDEN UZAKLAŞTIRILMA
- TEPKİLER, KORKULAR, ÖNERİLER
- SOKAĞA ÇIKMA YASAĞI
- ZONGULDAK MHP İL BAŞKANI İLE GÖRÜŞME
- C. SAVCILILIĞI'NA ÇAĞRI, İHZAARLI OLARAK MI ?
- BASINA VERİLEN YAZILI DEMEÇ
- BOMBACI FAİLLER YAKALANIYOR
- ANARŞİDEN KAYNAKLANAN KORKU VE HUZURSUZLUKLAR
- BELEDİYE BAŞKANI İLE BİRLİKTELİĞİN SAKINCASI

32. BÖLÜM

SAFRANBOLU'DA ANARŞİK OLAYLAR

Türkiye'de 1980 öncesinde siyasal gruplaşmaların ortaya çıkardığı olumsuzluklar Safranbolu'yu da etkisi altına almıştı. Önce büyük kentlerde ve özellikle yüksek öğrenim gençliği arasında başlayan sağ ve sol gruplaşmalar, bir süre sonra döğüşmeye, vuruşmaya ve öldürmeye kadar varan boyutlara ulaşmıştı.

Ben yüksek öğrenimi, 1955-1959 yılları arasında yapmışım, benim dönemimde arkadaşlar arasında sadece Demokrat Partili, Cumhuriyet Halk Partili olma açısından bir ayrılık söz konusu olur, fakülte kantinlerinde, yurt lokallerinde ve yatakhanelerde parti tartışmaları yapılır, zaman zaman bağırma çağırmalar olsa da, dövüşme ve hele hele yaralama ve öldürme gibi olaylar hiç söz konusu olmadı. Zaten tartışanlar da, daha sonra birlikte derse girerler ya da üniversite kiraathanelerinde karşılıklı tavlâ oynarlardı.

• KUTUPLAŞMALAR

1970'li yıllarda, fikir ayrılıklarının kan davasına dönüşmesine ve yüksek öğretim gören gençlerin, uygarlıktan ve toplumsal değerlerden hiç nasibini almamış eğitimsiz kişiler gibi, karşıtlarını öldürebilmelerine yol açan kutuplaşmalara tanık olunuyordu. Bunun nedenlerine ilişkin söylenenlerin hiç biri kabullenilemezdi. Bir "68 kuşağı" sözü hep tekrarlanıp duruyordu; bu kuşak başka bir ülkeden, başka bir gezeğenden mi geldi de, önceki kuşaklardan farklıydı? Bunun tutarlı bir açıklaması hiçbir zaman yapılamadı.

Bir yanda Marksist-Leninist düşüncenin tüm fraksiyonları aşırı sol yelpazeyi oluşturuyor; CHP ise, ortanın solu politikasıyla bunlardan uzak kalabilmenin uğraşı içinde bulunuyordu. Öte yanda milliyetçiliği tekellerine almış ya da dinsel öğeleri de milliyetçilikle birleştirmiş faşist veya teokratik düzen özlemi çekenler. vardı.

Bir tarafta "tek yol devrim" diyenler, öbür tarafta "bana milliyetçiler de adam öldürüyor dedirtemezsiniz" diyenler... Bir yanda sol ve sağ kamplaşmada, siyasal hırsları, toplumsal gerçekleri görmelerine engel olan, uzlaşma anlayışından yoksun politikacılar ve öte yanda onların etkisinde birbirinin düşmanı, silahlı gençlik grupları...

Türkiye'nin bu genel görünümü, Safranbolu özeline de yansımış ve özellikle 1970'li yılların ikinci yarısında Safranbolu da, kimi olumsuzlukların sahnelendiği yurt köşelerinden biri haline dönüştürülmüştü.

CHP'li gençlere ve özellikle CHP Gençlik Kolu yöneticilerine, sürekli Atatürk ilkeleriyle özdeşleşmiş CHP'nin sosyal ve siyasal çizgisinin dışına çıkmamalarını, ortanın solu anlayışını yetersiz bulan aşırı sol düşünce yandaşlarını aralarına almamalarını, karşıt gruplarla hiçbir çatışmaya girmemelerini, geceleri zorunlu olmadıkça dışarı çıkmamalarını öğütüyor; böyle davranmazlar da başları derde girerse, yetkili merciler nezdinde kendilerine arka çıkılmasını ve yardımcı olunmasını beklememelerini söylüyor; söz dinlemeyen gençlerin de babalarını arayıp, çocuklarına sahip çıkmalarının gereğini anlatıyordum.

CHP İlçe Başkanı Hikmet TURGUT ve yönetim kurulu üyeleri de, genelde aynı düşünceleri paylaşıyordu. Böylece CHP'li gençlere bütünüyle hakim olunabildiği iddia edilemese de, 12 Eylül 1980 Harekatı sonrasında, bu gençlerin 12 Eylül öncesindeki davranışları, askeri ve adli mercilerde, genel olarak herhangi bir kovuşturma konusu yapılmadı.

Benzer tutum ve anlayışı, ne yazık ki Safranbolu'da herkes benimsemiş değildi. Özellikle eğitim öğretim kurumlarının yöneticilerinin, kolaylıkla etkileri altına alabildikleri gençleri, kendi düşünceleri doğrultusunda yönlendirmeleri önemli sorunlar yaratıyordu. Bu arada çoğu kez, Karabük'ten ve Beşbinevler'den gelen kimi kişi ve gruplar, Safranbolu'da olayları alevlendirerek, Safranbolulu gençleri birbirleriyle karşı karşıya getirip aradan çekiliyorlar, kim oldukları bilinemediğinden yakalanmaları ve haklarında yasal kovuşturma yapılması olanağı da bulunamıyordu.

• KÜLTÜR DERNEĞİ BİNASI

1975 yılı Ağustos sonu ile Eylül ayı başında, ilk Safranbolu Mimarlık Değerleri ve Folkloru Haftası yapılmış, bu hafta sırasında Safranbolulu üniversiteli gençler, Safranbolu'ya gelen konuklara rehberlik yapmışlar, Belediye'ye bu konuda çok değerli katkılarda bulunmuşlardı.

Bir gün Avukat Ali KALAFATOĞLU yanıma geldi, kendi iki oğlunun da aralarında bulunduğu üniversiteli gençlerin yaz aylarında buluşacakları bir mekanları olmadığını, gençlerin üyesi oldukları Kültür Derneği için, uygun bir yerde geçici bir bina yapılmasına Belediye öncülük ederse, evinin inşaatından artan bir takım malzemeleri bu amaçla verebileceğini bildirdi.

O sırada Safranbolu'da gençlerin, henüz birbirine karşıt gruplar halinde, keskin bir biçimde kümeleşmeleri söz konusu olmadığından, Arslanlar'da halen üzerinde elektrik trafosu bulunan arsa üzerine, işgaliye resmi alınarak, geçici küçük bir bina yapılması hususunu Belediye Meclisi'ne sundum ve 08.06.1976 tarihli toplantıda, Kültür Derneği için okuma ve dinlenme amacına yönelik bir bina yapılması uygun bulundu.

Binanın yapımına Belediye de yardımcı oldu, kimi kişi ve kuruluşların katkılarıyla içerisine masa ve sandalye gibi malzemeler yerleştirildi. Burası gençler için bir buluşma ve görüşme yeri oldu. Ancak bir yıl kadar sonra, Dernek yönetiminin Safranbolulu olmayan gençlerin eline geçtiği; Safranbolu yerlisi ailelerin, herkesin bildiği tanıdığı çocuklarının dernekte etkinliklerinin kaybolduğu ve onların yerine genel olarak aşırı sol düşünceli gençlerin yönetime egemen oldukları duyuldu.

• BİR GENÇ ÖLDÜRÜLÜYOR

1978 yılı başlarından itibaren de, Safranbolu'da da karşıt görüşlü gençlik grupları arasındaki çatışmalar yoğunluk kazanmağa başlamıştı. 25 Ekim 1978 günü akşam üzeri Arslanlar sahasında top oynayan gençler üzerine, sağ görüşlü oldukları söylenen 10 kadar gençten oluşan bir grup tarafından ateş açılır, top oynayanlar kaçıp, Kültür Derneği'ne sığınır; saldırının dernek binasına da yönelmesi üzerine gençler kaçar ve bu sırada Dernek Başkanı Ali TÜRK arkadan tabancayla vurularak öldürülür.

Bu Safranbolu'da ilk ideolojik ve siyasal cinayettir; Emek Mahallesi'nde oturan, Karadeniz kökenli bir ailenin çocuğu olduğunu öğrendiğim Dernek Başkanı Ali TÜRK, ertesi gün çevre il ve ilçelerden gelenlerin katılımıyla düzenlenen, yoğun güvenlik önlemlerinin alındığı bir cenaze töreniyle defnedilir. Olaya karışan bir kaç genç yakalanır.

• ARSLANLAR'DA YENİ OLAYLAR

Bu olaydan 20 gün sonra Safranbolu Arslanlar alanı başka bir olaya sahne olur. O yılın Kurban Bayramı 11-14 Kasım 1978 günlerine isabet etmiş ve Bayram tatilini geçirmek üzere Bolu kaplıcalarına gitmiştim. Bayramın 4 üncü günü akşama yakın Safranbolu'ya döndüğümde, kentte olağanüstü bir durum olduğu anlaşılıyor, Arslanlar ve çevresinde polis önlemleri dikkati çekiyordu.

Ne olup bittiğini öğrenmek için, Kaymakam Yücel BÖLGEN'le görüşmek gereğini duydum ve Arslanlar'daki Kaymakamlık lojmanına gittim. Bir süre sonra İlçe Emniyet Amiri de geldi.

O gün sağ görüşlü gençler Arslanlar sahasında kendi aralarında top oynamışlar, marşlar ve sloganlar söylemişler; bu sırada aralarında ne olduysa, Kültür Derneği binasındaki sol görüşlü gençler TÖB-DER (Tüm Öğretmenler Birleşme ve Dayanışma Derneği) binasına kaçmışlar, peşlerinden gelen sağ görüşlüler önce TÖB-DER binasına saldırmışlar, arkasından da taş ve sopalarla Kültür Derneği binasını tahrip etmişler. Kıranköy'de de kimi sol görüşlü kişilerin işyerine saldırılar olmuş.

TÖB-DER binası sadece öğretmenlerin değil, ben dahil, kamu görevlilerinden ve halktan çok kişinin gittiği, dostlarıyla buluştuğu, görüştüğü ve oyun oynadığı bir yerdi. Bunlardan biri olan ve saldırı sırasında TÖB-DER’de oyun oynamakta bulunan İhsan ÖZTÜRK’ten daha sonra aldığım bilgiye göre, saldırı olunca, tabanca sesleri üzerine orada bulunanlar, kendini yere atarak, masa altlarına yatmış ve ne olup bittiğini de anlayamamışlar.

• KÜLTÜR DERNEĞİ BİNASI YIKILIYOR

Arsanlar’daki olayların ertesi günü sabahı Kültür Derneği binasına gittim, cam çerçeve kırılmış, masalar sandalyeler parçalanmış bir haldeydi. İçerdeki duvarlar, o günlerin en soldaki örgütlerinden birine ait olduğunu öğrendiğim işaretler ve aşırı sol örgütlere ilişkin sloganlarla donatılmıştı. Binaya ilk kez giriyordum, gördüklerimden şaşırmıştım.

Binanın arsasını gençlere tahsis ederken öngördüğümüz amaç dışında, demek nelere araç olmuştuk. Belediye Mühendisini binayı incelemeye gönderdim, “*maili inhidam*”, yani yıkılmaya yüz tutmuş olduğunu bildirir rapor verdi. Konuyu Belediye Encümeni’ne sundum; o sırada yürürlükteki yasalara göre, böyle binalar hakkında karar alma yetkisi bulunan Belediye Encümeni, Kültür Derneği binasının yıkılmasına karar verdi. Kararın ertesi günü, çevrede gerekli güvenlik önlemleri aldırıldıktan sonra, sabahın erken saatinde Belediyenin iş makineleriyle bina yıkılmağa başlandı, yıkıma ben nezaret ediyordum, molozlar Belediye kamyonlarıyla taşınarak, arsa iki yıl önceki haline dönüştürüldü.

Yıkımla ilgili kamuoyuna yaptığım açıklamada, Kültür Derneği binasının bulunduğu arsaya elektrik şebekesini yenileme projesi gereği bir yıl içinde yeni bir trafo yapılacak olması ve Kültür Derneği’nin, aşırı sol uçtaki bir örgütün şubesi haline dönüşmesi nedeniyle binanın onarımı yerine, yıkımına karar verildiğine değindikten sonra, 21.11. 1978 tarihli “Safranbolu’da İLKSES” Gazetesinde de yer alan şu konuları dile getirmiştım.

“Eylemli sağa olduğu kadar, eylemli sola da karşı olan ve bunu çeşitli bildiri ve icraatı ile kanıtlamış bulunan bugünkü CHP ağırlıklı Hükümet’e, yurttan huzurun sağlanmasında her yurttaş ve her kuruluş gibi ve bunlardan daha önce CHP yönetimindeki Belediyemizin yardımcı olması gerekirdi. Safranbolu Belediyesi eylemli sola kaydığı kanısında olduğu grupları kendi mülkünde barındırmamağa özen göstermiştir. Eylemli sağa karşı da, yetkili ve ilgili mercilerin aynı duyarlılığı göstermesi halinde, Safranbolu’da sağ-sol ayırım ve çekişmesinin eylem alanından çıkıp, arzu edildiği şekilde fikir tartışması düzeyine ineceği inancındayız”

Beklenen duyarlılığı görmek olanağı bulunamasa da, Safranbolu Ülkücü Gençlik Derneği adına dağıtılan bir bildiriye Belediye’nin

aldığı karar ve uygulamaya teşekkür ediliyor; ancak bildiriye ekli bir kağıtta da büyük harflerle “*Katil TÖB-DER kapatılmalı*” yazısı bulunuyordu. TÖB-DER Yönetim Kurulu, olayları ve suçlamaları şiddetle kınayan ve TÖB-DER’li öğretmenin, öğrencisine silah kullanmayı değil; kardeşlik, dostluk ve barışı öğrettiğine yer verilen bir bildiri yayınladı.

• TÖB-DER BİNASI VE SAFRANBOLULU ÖĞRETMENLER

Zaman zaman kısa bir süre sükunet olsa da, olaylar tırmanmaya devam ediyordu. Şubat ve Mart/1979 aylarında Yetiştirme Yurdu Müdür Yardımcısı Halil ÖNDER’in, Sadri Artuç caddesi’ndeki evi iki kez kurşunlandı; TÖB-DER binasına 23 Şubat 1979 gecesi, içerde oturanlar olduğu sırada ateş açıldı, bir hafta sonra da içerde kimse yokken yakılmak istendi. Bu olaylar sonrasında TÖB-DER binasına öğretmenler ve dernek yöneticileri dahil kimse gidemez oldu.

TÖB-DER binasının bulunduğu, Bağlar İlkokulu’nun altındaki arsa Belediye’nindi. Bu arsanın üzerinde bir sosyal tesis kurulması amacıyla, mülkiyeti Belediye’de kalmak kaydıyla ve 1.000 lira bedelle TÖB-DER Safranbolu Şubesinin kullanımına bırakılmasını, Şube Başkanı Cemal ÜNAL’ın yazılı istemi üzerine, Belediye Meclisi 01 Haziran 1974 tarihli toplantısında uygun bulmuştu.

Cemal ÜNAL

Cemal ÜNAL, öğretmenlerden ve halktan aynı ve nakdi yardım toplayarak, halen Bağlar Polis Karakolu olarak kullanılan TÖB-DER binasını büyük bir dirayetle, çok kısa zamanda yaptırmayı başardı. Yardım toplamada zaman zaman Belediye Başkanı olarak ben de kendisiyle beraber oldum. Sayın ÜNAL’ın becerikliliği sayesinde tamamlanabilen bina, 1976 yılı başlarında hizmete açıldı. Henüz duvarları kurumadan, kış mevsiminde içine girilen bina, sobalar yanmasına karşın çok zor ısınıyordu.

17 Nisan 1976 akşamı, Köy Enstitülerinin kuruluş yıldönümü bu binada kutlandı. TÖB-DER Başkanı Cemal ÜNAL’ın konuşmasında, köy enstitülerinin kuruluş amacını açıklarken, “*Köy Enstitüleri köyü yadırgamayan ve köylünün de yadırgamadığı öğretmenler yetiştirmek için kurulmuştur*” demesini hiç unutamam ve yeri geldikçe sık sık anımsarım. Türk eğitim tarihinde çığır açan bir olay, bu kadar kısa, özlü ve anlamlı açıklanamazdı.

TÖB-DER’in Genel Merkez yetkilileri ve başka kentlerdeki üyeleri hakkında bir görüş ileri sürmeye kendimi yetkili görmem; ancak şunu kesinlikle ve inanarak belirtmek isterim ki, Safranbolu Belediyesi olarak TÖB-

DER'e belirli koşullarla arsa verildiği 1974 yılında, ne Safranbolu TÖB-DER yöneticilerinden ve ne de üyeleri olan Safranbolulu öğretmenlerden hiç biri anarşik olaylarla ilişkili değildi.

Cemal ÜNAL ve evi kurşunlanan Halil ÖNDER başta olmak üzere, Safranbolulu öğretmenlerin tamamı, yurtsever, çağdaş ve Atatürk ilkelerine gönülden inanmış kişilerdi. Sayın ÖNDER ileriki yıllarda, Atatürkçü Düşünce Derneği'nin uzun süre Safranbolu Şubesi Başkanlığı'nda ve 2000'li yıllarda da, aynı Derneğin Ankara'da Genel Merkez yöneticiliğinde bulundu.

Halil ÖNDER

TÖB-DER yönetiminde, Cemal ÜNAL ve arkadaşlarından sonra daha genç bir kuşak görev aldı. Belediye ile TÖB-DER Safranbolu Şubesi yetkilileri arasında imzalanan 10.01.1976 tarihli protokole göre, Derneğin Belediye arsası üzerine kuracağı tesisin, imar planındaki yeşil saha karakterine uygun olması, dinlenme, okuma ve toplantı salonları bulunması ve Safranbolu halkının da, öğretmenler topluluğu ile bağdaşmayacak davranışlarda bulunmaması kaydıyla aynı tesisten yararlanmaları koşulları öngörülüyordu.

Belediye Meclisi'nin 01.02.1979 tarihli toplantısında, AP Belediye Meclis Grubu Başkanı Dr.Ahmet TÜRKMEN'in, Belediye arsasının TÖB-DER'e hangi koşullarda verildiğinin müzakeresi ve bu tesisin huzur içinde oturulabilir bir yer olmasının sağlanması konusunda verdiği önerge, oylanarak gündeme alındı ve 15.02.1979 tarihinde görüşülmesi kararlaştırıldı.

Dr.Ahmet TÜRKMEN

15.02.1979 tarihli Belediye Meclis toplantısında yapılan müzakereler sonucunda da, TÖB-DER ile Belediye arasındaki protokol hükümlerinin uygulanması amacıyla, AP Meclis Grubu Başkanı Dr.TÜRKMEN'in önerisiyle, Derneğe 01 Ekim 1979 tarihine kadar süre tanınması, bu süre sonunda protokol hükümleri yerine getirilmediği veya bu süre içerisinde dernek, eyleme dönük ideolojik davranışlar içinde olduğu takdirde derhal binanın geri alınmasına oybirliği ile karar verildi.

Protokol hükümlerine uygun olarak, çimlendirme ve çevre düzenlemesi ile ihata duvarlarının yapılmaması nedeniyle Belediye Meclisi'nin 01.10.1979 tarihli kararıyla binanın elektrik ve suyu kesilerek, kullanımı izni kaldırıldı. Bu kararın alınmasında TÖB-DER Safranbolu Şubesi'nin değil,

TÖB-DER Genel Merkezi'nin çeşitli aşırı uçların faaliyetlerine sahne olduğu iddialarının basında yer almasının da etkisi büyüktü.

● GENÇLER, BELEDİYE BAŞKANINI ÇEMBERE ALIYOR

Anarşi döneminde Belediye kararlarının uygulanmasında da sıkıntılar çekiliyor, hakkında işlem yapılacak kişi sağ görüşlüyse, CHP'li Belediye'nin bu işleminde hep ideolojik bir yaklaşım aranıyordu.

Kıranköy'de, Sadri Artuç Caddesi'nin başında, şimdi kuyumcu dükkanlarının bulunduğu köşenin, henüz arsa halinde olduğu sırada, oraya kavun sergisi açan bir gence Belediye Zabıtası, sergiyi kaldırmasını söyler. Genç dinlemez, hakkında ertesi gün tutanak tutulur ve Belediye Encümeni'nce para cezası verilir. Kentin ortasında hem görüntü kirliliği yaratması ve hem de bozulan kavunların kötü koku çıkarması ve bu arada kimilerinin de aldıkları kavunu orada yiyip, çevreye attıkları çekirdekler ile kabuklara sineklerin üşüşmesi nedeniyle serginin kaldırılması ihtar edilir. Yine sonuç alınmaz.

Belediye'nin söz geçiremediği bu kişinin kim olduğunu araştırdığımda, Kabakçı Camii'ne giden yol üzerinde oturan bir ailenin çocuğu olduğunu öğrenir ve aynı semtte yol genişletme çalışmaları sırasında, Karadeniz kökenli olduğunu sandığım babasıyla da tanıştığımı hatırlarım.

Betonarme evler çok sıcak olduğundan, o yıl yaz mevsimini Mithatpaşa Sitesi'nde kiraladığım evde değil, Akçasu'daki ahşap baba evimde geçiriyordum. İlkokulu bitirmiş bulunan kızım Tansu'ya, Çarşı'daki bayide bulamadığım için, Miilliyet Çocuk Dergisi almak için bir akşam üzeri Kıranköy'e çıkmıştım. Gazete bayiliği de yapan kırtasiye dükkanından dergiyi alıp çıkarken, dükkanın yanındaki kavun sergisinde, sergiyi açan çocukla babasını bir arada gördüm ve yanlarına giderek, sergiyi kaldırmamakta ısrar etmelerinin hatalı olduğunu anlatmak istedim.

Çocuk, öğretmen yetiştiren bir yüksek öğrenim kurumunda okuduğunu, yaz aylarında sergi açarak harçlığını çıkardığını söyleyince, benim de çalışarak okuduğumu, bunun takdirle karşılanacak bir davranış olduğunu, ancak çevre temizliği ve görüntüsü açısından, burada değil, Ulucami civarında bu amaçla ayrılan yerde sergisini açmasını bildirdim. Karşılıklı konuşup, ikna ederek soruna bir çözüm bulmaya çalışırken, bir anda etrafımın 15-20 kadar gençle çevrilmiş olduğunun farkına vardım.

Gençlerden biri, bana *"bugün Bingöl Genç İlçesi Belediye Başkanının öldürüldüğünü biliyor musun"* dedi. *"Bunun kavun sergisiyle ne ilgisi var"* diye karşılık verince, *"anlamazlıktan geliyor"* diyenler oldu. Tabii ki ne demek istediklerini anlamıştım, yolun karşı kaldırımındaki dükkanlarının

önünde, Safranbolu'nun yerli halkından yakın dostlarım Ali VELİOĞLU, Ahmet BÜYÜKKARAGÖZ ve Mustafa GÜL'ün olup biteni seyrettiklerini, gelip ilgilenmediklerini görüyor olsam da, korku ve panik içinde değildim.

Bu sırada olay yerine, o yakınlarda yazıhanesi olan MHP İlçe Başkanı Avukat meslektaşım Yaşar KILIÇ gelince biraz rahatladım ve ona *“sen kanun adamısın, Belediye kuralları ile temizlik ve sağlık koşullarına uyulması gerektiğini bu genç arkadaşına anlat; senden özellikle bunu rica ediyorum ”* dedim ve *“gel seninle biraz konuşalım”* diyerek, sergi açan çocuğun babasının koluna girdim, onunla birlikte etrafımdaki daralmış çemberi yararak, Bağlar yönüne doğru yürüdüm. Baba, olanlardan üzgündü, özür diledi; ertesi gün sergiyi kaldırtacağını söyledi ve sözünü de tuttu.

Bu olay beni oldukça etkiledi, ilk kez böylesine bir olaya doğrudan muhatap oluyordum. Her ne kadar zaman zaman ben yanlarından geçerken kimi gençler arkalarını dönüyor ve kimileri de yere tükürüyorlarsa da, aldırış etmiyor, önemsemiyordum. Çünkü *“çiğ yemediği için, karni ağrımaması”* gereken kişi konumundaydım.

Bu arada Ülkücü Gençlik Derneği gibi sağ görüşlü gençlerin üye bulunduğu bir kuruluşa tek başıma gidip, gençlerle yüz yüze konuşmayı da düşündüm. Onların düşünce yapılarının temelindeki milliyetçiliğin, CHP'nin altı okundaki, dinsel öğelerden arındırılmış ve Misakimilli sınırları içersindekileri kucaklayan milliyetçilik ilkesiyle örtüşebileceğini anlatmakta ve tartışmakta yarar görmekle beraber, buna cesaret edemedim. Etmeli miydim, edebilseydim Safranbolu'da daha huzurlu bir ortam olabilir miydi; bilemem.

● GENÇLER, “BİLGİ SAHİBİ OLMADAN FİKİR SAHİBİ”

Sağda olsun, solda olsun gençlerin önemli bir bölümünün doğru bilgiler edinmeden veya yanlış bilgilerle koşullandırılmış olarak eylemlerde bulduklarını görüyordum. Bir Cumartesi günü, halen Çarşı Karakol binası olan Kazdağlıoğlu meydanındaki CHP İlçe binasına girerken, dışarıda kümelenmiş birkaç genç arasından tanımadığım birisi, *“Oligarşiye son”* diye bağırmağa başladı. İçeri girmedim, çocuğun üzerine gittim *“oligarşi ne demek, söyle bakalım, niye ben geçerken böyle bağırıyorsun”* dedim. Çocuk afalladı, *“herkes öyle söylüyor, ben de söylüyorum”* yanıtını verdi. Anlaşılan çocuk, CHP yönetiminin demokratik bir oluşum değil, bir zümrenin egemenliği olduğu iddiasında bulunan aşırı solun sloganlarını, anlamını bilmeden bir papağan gibi ezberlemişti.

Ekim/1975'de Kiranköy'de CHP Genel Başkanı sıfatıyla Bülent ECEVİT çok kalabalık bir halk topluluğuna hitap ederken de, bir grup genç, *“Tek yol devrim”* diye haykırıyordu. Sayın ECEVİT'ten *“hayır, tek yol oy”* yanıtını alsalar da, taşkınlarına devam ettikleri için, Ankara'dan gelen CHP

Gençlik Kolları Genel Merkezi görevlileri tarafından, Emek mahallesi yönünde tarlalar içersinde kovalanan protestocu bu gençler de, hiç kuşkusuz CHP'nin altı okundaki "*devrimcilik*" ilkesinin anlamından habersizdiler.

Yıllar sonra çok değerli araştırmacı yazar Uğur MUMCU'nun, "*bilgi sahibi olmadan fikir sahibi olunması*"nın sakıncalarını dile getirmekte ne kadar haklı olduğunu, bu olayları anımsayarak, daha iyi anlayacaktım.

• TABANCALI BAŞKAN

Eylül/1979 ayının sonlarında Zonguldak Valisi Nevzat AYZA Safranbolu'ya gelmiş, ortaokul olarak kullanılmak amacıyla restorasyonu düşünülen eski Hükümet Konağında incelemelerde bulunuyordu.. Sayın Vali saat 13.00'te radyo haberlerini dinlemek istedi; radyo ilk haber olarak Adana Emniyet Müdürü'nün, sabah evinden çıkarken korumaları da olmasına karşın, çapraz ateşle öldürüldüğünü bildirdi.

Belirli sıfatları taşıyanlara yapılan saldırıların yoğunlaştığı günlerdi; haberler bitince Vali Sayın AYZA bana "*siz niçin silah taşıyorsunuz, yanınızda bir tabancanız olsun*" dedi. Bulundurma ruhsatlı bir tabancam olduğunu söyleyince, Kaymakam Yaşar YAYCI'ya döndü, "*yarın hemen Reis Bey'e taşıma ruhsatı verilmesiyle ilgili işlemi başlatın*" talimatında bulundu.

Sayın Valinin sözlerinden kuşkuya kapılmıştım: acaba benimle ilgili olarak makamlarına ulaşmış bir istihbarat vardı da, o yüzden beni uyarmak mı istemişti; bunları o sırada soramamıştım. Ancak öğrenmeyince içim rahat olmayacaktı,

Vali Bey'in arkasından kendisine bir mektup yazdım; telefonlar manyetolu olduğundan, dinlenebilir düşüncesiyle telefonla sormayı uygun bulmadım. İki gün sonra, Sayın Vali telefonla aradı, merak etmememi, benimle ilgili bir bilgi bulunmadığını, Zonguldak İlindeki diğer 18 Belediye Başkanı gibi, bir güvenlik önlemi olarak tabanca taşımamı önerdiğini söyledi.

Sevinmiştim, kısa sürede işlemler tamamlandı, babamdan kalma 6,35 çapında Mauser marka, en az 70 yıllık tabancayı belimde taşımaya başladım. Gerektiğinde tabancamı kullanabileceğimi sanmıyordum ama kötü niyetliler açısından caydırıcı olabileceğini de kabulleniyordum.

• AYTEKİN KUŞ'A SALDIRI

Safranbolu'da 1979-80 yıllarında anarşik olaylar, tırmanışa geçti. 1980 ilkbaharında Sadri Artuç caddesi ile yeni yapılan Salı Pazarı'nı ve gereken yerleri ağaçlandırmak üzere, Ankara Atatürk Orman Çiftliği'nden,

Çiftlik Müdürü Aytekin ÜLGER'in sınıf arkadaşım olmasından da yararlanarak, çok uygun koşullarla 800 kadar süs ağacı fidanı getirtmişim.

Fidanların dikileceği çukurlar önceden açtırılmış olduğundan, geldiğinin ertesi günü fidanlar dikilmeye başlandı. Fidanları Ankara'dan getirmekle görevlendirdiğim ESKO Müdürü Aytekin KUŞ'a, aynı zamanda fidanların yerlerine dikimine de nezaret etmesini söylemişim.

Dikim günü görev başında Aytekin KUŞ'u bir grup gencin döğdüğü, kendisini işçilerin kurtardığı haberi geldi. Hemen yanıma bir polis memuru alarak, ağaç dikim alanına koştum, Sayın KUŞ'un hastanede ilk müdahaleden sonra evine gittiğini öğrendim.

Aytekin KUŞ'un evinde bana verdiği bilgiye göre, halen Zati Ağar İlköğretim Okulu'nun bulunduğu yerin yakınında ağaç dikiminin başında bulunurken, liseli gençler yanına yaklaşp, sigara içmek için ateşi olup olmadığını sormuşlar ve aynı anda ceketini, omuzlarından geriye, sırtına doğru kaydırıp, kollarını hareketsiz bırakarak yüzünü gözünü yumrukladılar.

"Hemen liseye gidelim, suçluları bulalım" dedim; polis memuru önde şoförün yanında, Sayın KUŞ'la ikimiz arkada Sadri Artuç caddesinden aşağıya inerken, lisede derslerin bitmiş, öğrencilerin dağılmakta olduğunu gördük ve caddeye yayılmış öğrenciler arasında, Aytekin KUŞ kendisine saldıranlardan bir öğrenciyi görebildi ve polis memuruna gösterdi. Polis memuru atik davranmadı; o mu, bu mu diye oyalanılırken çocuk kalabalık arasında kayboldu gitti. Bir daha da bulunulamadı.

Aytekin KUŞ'un sebepsiz yere dövülmesini ve hem de bunu liseli öğrencilerin yapmış olmasını anlamak mümkün değildi. Sayın KUŞ, Safranbolu aşığı bir gençti. Kimseye kötülüğü olamazdı, anarşik olaylarla ise hiç ilgisi yoktu; verilen görev her ne olursa olsun, onu yapmaktan başka bir düşüncesi de bulunamazdı. Bu olay Safranbolu'daki anarşinin hangi boyutlara ulaştığının ilginç bir göstergesiydi.

• DÜKKAN YANARKEN DAVUL ÇALINIYOR

Bir başka ilginç olay, bir Ramazan gecesi Kıranköy'de yaşandı. 1980 yılı Ramazanı, Temmuzun ikinci yarısı ile Ağustosun ilk yarısına rastlamıştı. O günlerde Kıranköy'deki sol görüşlü bilinen bir terzi, bir grup genç tarafından sürekli taciz ediliyor, dükkanı boşaltması isteniyordu. Birkaç kez dükkanın camı çerçevesi gece kırıldığı için, Kaymakam Muzaffer ECEMİŞ (ileriki yılların Çanakkale, Diyarbakır, Manisa Valisi, Müsteşar, İçişleri Bakanı), geceleri yapılan tahribattan bu dükkanı korumak üzere, kapısının önüne bir gece bekçisini, nokta nöbeti tutar gibi görevlendirmişti.

O Ramazan gecesi, Kıranköy'de bir yangın ihbarıyla uyandırıldım, itfaiye yangın mahallindeydi, ben de gittim. Kaymakam Sayın ECEMİŞ de geldi. Bahse konu terzi dükkanı yanıyordu, hemen yakınında Ünal VELİOĞLU ile Ali SOYKÖK'ün yağlı boya ve tiner gibi yanıcı ve parlayıcı maddeleri sattıkları dükkanlar vardı. Terzi dükkanı kurtarılamadı; sadece yangının çevredeki diğer dükkanlara yayılması önlendi.

Herkes yangının söndürülmesine yardımcı olmaya çalışırken, bir grup genç, benzin istasyonunun karşısında, Sadri Artuç caddesinin başında, üç yol ağzının ortasına durmuşlar, güm güm sürekli sahur davulu çalıyorlardı. Oysa orası, o sıralarda meskun bir alan değildi, uyandırılacak kimse yoktu; olsa bile yangın yerinin gürültüsünden herkes çoktan uyanmıştı.

Kaymakam Muzaffer ECEMİŞ

Davul çalanlar o Ramazan'da sahurda davul çalmak için Belediyeye başvuruların istemlerini geri aldrıp, bu işin kendilerine bırakılmasını sağlayan gençlerdi. Bir yangına karşı nasıl bu kadar duyarsız olabilirler, böyle "oh olsun" kabilinden nasıl davul çalabilirlerdi? bunlar açıklaması yapılabilecek hususlar değildi.

Açıklanamayan bir başka husus daha vardı. Kaymakam Muzaffer ECEMİŞ, yangın mahallinde bulunan bekçiye, "orada değil miydin, nasıl oldu bu yangın?" diye sorduğunda, bekçi, "dükkanın kapısında idim, birdenbire dükkan içerden yanmaya başladı, belki arkadan ateşlemişlerdir!" diye karşılık

verdi. Böyle bir açıklamaya kim inanırdı? Dükkanı kundaklayanlarla ilgili çeşitli söylentiler oldu; kanıtlanabildi mi, anımsayamıyorum.

• EN BÜYÜK MADDİ ZARAR CHP İLÇE BAŞKANI'NIN

CHP İlçe Başkanı Hikmet TURGUT, işyerinin sık sık tahribatından büyük zararlara uğradı. Kendisi gibi emekli öğretmen olan kardeşi İbrahim TURGUT ile birlikte çalıştırdıkları, Sadri Artuç caddesinde, lisenin karşısında, Cennet Sitesi'nin altında "Okullar Pazarı" adını taşıyan bir kırtasiye dükkanları vardı. Bu dükkan sürekli taşlanıyor, camları, kepenkleri parçalanıyordu. Her seferinde Sayın TURGUT kardeşler büyük zarar gördüklerinden, sonunda artık katlanamaz hale geldiler ve dükkanı satarak bir kenara çekildiler.

Ancak çok kısa bir süre sonra 12 Eylül 1980 hareketi anarşiye son verdi.. Keşke biraz daha dayanabilselerdi, lisenin karşısı gibi, kırtasiye dükkanı olarak çok uygun ve merkezi yerdeki işyerlerini kaybetmeselerdi diyerek, kendilerini seven tüm dostları gibi ben de çok üzüldüm, hayıflandım.

• MHP İLÇE BAŞKANI'NI ÖLDÜRME GİRİŞİMİ

Safranbolu'da en büyük, en etkili ve en amansız, insanlık dışı anarşik olay, 22 Mayıs 1980 günü yaşandı. O gün sabah erken Safranbolu'yu ziyarete gelen teyzemi, İzmir'e gitmek üzere Karabük Otobüs Terminalinden Ankara'ya yolcu etmiş, arabamla Belediye'ye gelmiştim.

Bir süre sonra, saat 9.30 dolaylarında Belediye Saymanı İzzet ÇUBUKÇU gelerek, *"itfaiye gitmiş, sizin mahallede yangın varmış, neresi olduğunu öğrenemedim, evinize bir telefon eder misiniz"* dedi. Sizin mahalle deyince Akçasu sandım, *"Akçasu'nun hangi sokağındaymış"* dediğimde, orada olmadığını, Yeni Mahalle'de kirada oturduğum Mithatpaşa Sitesi civarında olduğunu öğrendim ve hemen evi aradım.

Telefona eşim değil, yakındaki *"yeşil apartmanlar"* olarak adlandırılan sitede oturan Avukat Abdi KARAKAŞOĞLU'nun eşi Habibe Abla çıktı, *"Kızıltan merak etme, sizin evde bir şey yok, sarı bir arabaya bomba konmuş, senin araban sandım koştum geldim, yangın komşu bloklarda"* dedi. Benim sarı Anadol Belediyenin önünde olduğuna göre, bomba konulan sarı arabanın, MHP İlçe Başkanı Yaşar KILIÇ'ın sarı Volkswagen'i olması gerekirdi. İkimiz de Mithatpaşa sitesinde kiracı olarak oturuyorduk, ancak dairelerimiz aynı blokta değildi.

Hemen olay mahalline gittim, Yaşar KILIÇ'ın yaralı olarak Karabük SSK Hastanesine götürüldüğü, sabahleyin oturduğu blokun önüne park ettiği arabasını çalıştırıp, geriye manevra yaparken, frene bastığında patlama olduğu, çıkan gürültüden kendi oturduğu blok ile yandaki bloktaki dairelerin camlarının kırıldığı, arabanın benzin deposunun havaya fırladığı, dağılan benzinin, camları parçalanmış pencerelerin tül perdelerini tutuşturduğu söylendi. Mithatpaşa Sitesi işçi konutlarından oluşuyordu; gece vardiyasında çalışıp da sabah evine gelmiş olan işçiler, tutuşan perdelerini koparıp aşağıya atıyorlar, erkekleri işe gitmiş olan dairelere de, halk ve itfaiye personeli yardımcı oluyorlardı.

• OLAY YERİNDEN UZAKLAŞTIRILMA

Yangın iki blokun ön cephesindeydi, Kaymakam Muzaffer ECEMİŞ de olay yerine gelmişti. Sitenin Sadri Artuç caddesine bakan bloklarından birinin zemin katında, Bağlar telefon santrali vardı, Sayın Kaymakamla birlikte oraya gidip, her kötü olasılığa karşı Karabük Belediyesi ile Demir Çelik itfaiyelerinden de yardım istedik.

Geri döndüğümüzde olay yeri çok kalabalıklaşmıştı, yakındaki lisenin öğrencileri de akın akın geliyorlardı. İtfaiye görevlilerine gerekli talimatları vermeye ve halkın da katkılarını sağlamaya çalıştığım bir sırada, etrafımın jandarmalarla sarıldığını fark ettim, yanıma yaklaşan İlçe Jandarma Komutanı Astsubay Fuat ÖZEL, “sizi buradan uzaklaştırmamız lazım, bizimle gelin” dedi ve beni jandarma çemberi içinde, ana caddedeki arabama bindirmek üzere götürdü.

Bu sırada liseden gelen öğrencilerden kimilerinin “kana kan, intikam” diye bağırdıklarını, kimilerinin de her tarafı pencere camı kırıklarıyla kaplı zemine kendilerini atarak ağlaştıklarını görünce, niçin götürüldüğümü ancak anlayabildim.

Bizim Safranbolu Gazetesi (30.05.1988)

• TEPKİLER, KORKULAR, ÖNERİLER

Belediye'ye gittim, Bağlar'da ve Kıranköy'de CHP'li olarak bilinen kişilerin dükkanlarının tahrip edildiği haberleri gelmeye başladı. Karabük SSK Hastanesiyle görüştüğümde, Yaşar KILIÇ'ın her iki ayağını kaybedebileceğini öğrenmekle çok üzüldüm.

Biraz sonra Çarşı içindeki CHP'lilere ait dükkanların da tahrip edilmesi üzerine, bir kısım esnaf dükkanını kapatıp, kepenklerini çekerek Çarşığı terketmeye başladı. Bu sırada ayrı ayrı İhsan ÖZTÜRK ile Avukat Şemsettin AYKOL Belediye'ye gelerek, bana karşı bir misilleme yapılabileceğinden duydukları endişeyi dile getirdiler ve hemen Safranbolu'yu terketmemin doğru olacağını söylediler.

Safranbolu'dan ayrılmamın, onların düşüncesinin aksine çok yanlış olacağını, bombalama olayı ile ilişkili olduğum kanısı yaratacağını ve bunun durduk yerde kendi kendimi suçlu kabul etmem demek olacağını anlattım.. Hiç kuşkusuz her ikisi de yakın dostlarım olarak, benim olası olumsuzluklardan korunabilmemin sağlanmasının telaşı içersindeydiler.

Bir grup genç, Belediye'nin zemin katındaki muhasebe servisinin bir kapısından girip, diğerinden çıkarak gözdağı verince, Belediye memurları da korktular; dileyenler evine gitsin dedim ve Belediyenin iki giriş kapısını da kapattırdım. Kapılar demirdi ama, zemin katın pencereleri kırılıp içeri girilebilirdi. Tabancamı çıkardım, cebime yerleştirdim, Zabıta memurlarından birine de Belediyenin demirbaş tabancasını verdim; görevimin başından ayrılmadım.

• SOKAĞA ÇIKMA YASAĞI

Sürekli telefonla temas halinde olduğum Kaymakam Muzaffer ECEMİŞ, Zonguldak Valisi Galip DEMİREL'in yasal yetkisini kullanarak, Karabük Jandarma Taburu'ndan bir birliği, Safranbolu'da asayişli sağlamakla görevlendirdiğini bildirdi. Bu arada olayların Safranbolu'dan Karabük'e sıçradığı ve Karabük'te de sağ görüşlü bir gencin öldürüldüğünü, birkaç gencin de yaralı olduğunu öğrendim.

Yeni Karabük Gazetesi 23.05.1980

Akşama doğru da, Sayın Vali'nin, olayın olduğu 22 Mayıs 1980 Perşembe gecesi saat 19.00'dan, ertesi sabah 06.00'ya kadar Karabük ve Safranbolu'da sokağa çıkma yasağı koyduğu haberi geldi ve Belediye hoparlöründen duyurusu yapıldı. Orta dereceli okullar da Pazartesi gününe kadar tatil edilmişti.

Oturduğum eve bir saldırı yapılabileceği kuşkusuyla, eşimi ve çocuklarımı olaydan sonra, bir önlem olarak evden uzaklaştırmış, onlara Bağlar Çampınarı'nda aile dostumuz, arkadaşımız Fatma-Yücel NAKİPOĞLU'nun evine gitmelerini söylemiştim.

Akşam üzeri kendilerini almaya gittim, evimize dönmekten korkuyorlardı. Geceyi evimizde geçirmezsek bir daha gitmemizin güç olacağını söyleyerek, "Devlet, hiç suçu olmayan bir Belediye Başkanını

elbette koruyacaktır, gerekli önlemler alınmıştır” dedim. Aslında ne önlem alındığını bilmiyordum, sokağa çıkma yasağına güveniyordum.

ZONGULDAK MHP İL BAŞKANI İLE GÖRÜŞME

Gece, Zonguldak MHP İl Başkanı, liseden sınıf arkadaşım ve yakın dostum Avukat Celal YETİMOĞLU’nu Kozlu’daki evinden aradım, eşi Rasime Hanımefendi’den, olaylar nedeniyle Karabük’e hareket ettiğini öğrendim. Karabük’e ulaşması için yeterli süre geçtikten sonra gece yarısına doğru Karabük’teki otelleri aradım, hiçbirinde Celal YETİMOĞLU yoktu.

Bugünkü gibi cep telefonu olsa ulaşmak, görüşmek kolaydı. Ertesi sabah kendisiyle Karabük’te, Karabük Kaymakamı Yaşar YAYCI’nın yanında görüşmeyi düşündüm. Safranbolu Kaymakamı Muzaffer ECEMİŞ’in beni korumakla görevlendirdiği polisler eşliğinde, 23 Mayıs Cuma sabahı Karabük’e gittim.

Karabük Kaymakamı Yaşar YAYCI’nın yanında Zonguldak’tan gelen İl Emniyet Müdürü, İl Jandarma Komutanı da vardı.. Kaymakama, *“Karabük’te bulunduğumu öğrendiğim Zonguldak MHP İl Başkanı ile görüşmek istiyorum, kendisi arkadaşımıdır; Safranbolu’da suçsuz ve günahsız kişilerin işyerleri, Yaşar KILIÇ’a vaki saldırıya misilleme olarak tahrip ediliyor. Bu konuda kendi partisinden olan gençler üzerinde etkisini ve yetkisini kullanmasını rica edeceğim; Karabük MHP İlçe binasına gidip kendisiyle görüşmem, MHP İl Başkanı’ni makamınıza davet edip, benimle görüşme ortamı yaratmanızı diliyorum”* dedim.

Böylesine vahim olayların yaşandığı bir sırada, nasıl olur da CHP’li bir Belediye Başkanı, MHP İl Başkanı ile görüşmek isteyebilir düşüncesiyle olsa gerek, İl Emniyet Müdürü ile İl Jandarma Komutanının birbirlerinin yüzüne şaşkınlıkla baktıklarını farkettim.

Kaymakam Yaşar YAYCI, Ağustos/1979’da göreve başladığı Safranbolu Kaymakamlığı’ndan, çok kısa bir süre önce Karabük Kaymakamlığı’na atanmıştı; dünya görüşü benimkiyle tamamen uyuşmasa da, olaylara duyarlılık ve sorumluluk bilinci içersinde, tarafsız yaklaşımlarım olduğunu bilen ve siyasal davranışlarımın tutarlılığına güvenen bir yöneticiydi. Hemen telefonla Emniyet teşkilatına talimat vererek, MHP İl Başkanı Celal YETİMOĞLU’nu Kaymakamlığa davet etti. 10 dakika

geçmemişti ki, kapı açıldı; önde Sayın YETİMOĞLU, arkasında uzun boylu, gösterişli iki genç içeri girdi, hemen ayağa kalktım. Çok eski arkadaşım Celal YETİMOĞLU ile Kaymakamlık makam odasının ortasında kucaklaştık, koluna girdim; Kaymakamın masası önündeki iki koltuğa karşılıklı oturduk.

“Celalciğim, seninle siyasal kimliklerimizden arınmış olarak, dostlukları, lise sıralarından bu yana 30 yıldır devam eden iki arkadaş olarak konuşmak istiyorum” diyerek söze başladım. Yanında gelen iki genç ayakta, hazırol konumundaydı; odada bulunan tüm resmi zevat, sinek uça duyulacak bir sessizlik içinde, bir tiyatro oyunu seyreder gibi bizi izliyorlardı.

Yaşar KILIÇ'ın, MHP'nin Safranbolu İlçe Başkanı olmakla beraber, benim de hem meslektaşım ve hem de hemşehrim olduğunu, başına gelen felaketten en az kendisi kadar üzüntü içersinde olduğumu, ancak misilleme yapılarak Safranbolu'da CHP'lilerin işyerlerinin tahrip edildiğini, can güvenliğinin kalmadığını, olaylara karışan bildikleri CHP'liler varsa, aranmalarına ve yakalanmalarına, başta ben olmak üzere Safranbolu'da herkesin yardımcı olabileceğini, yoksa suçsuz ve günahsız kişilere zarar vermemeleri konusunda partili arkadaşlarını ve gençleri uyarmasını, bu konuda Safranbolu'ya gelerek yardımcı olmasını istedim.

Arkadaşım Celal, Safranbolu'da devam eden olayları önlemenin Devletin kolluk güçlerinin görevi olduğunu, kendisinin Karabük'te öldürülen kişinin cenazesine katılacağını söyledi.

Karşılık olarak ben de, Devletin kolluk kuvvetlerinin hiç kuşkusuz olayları önleyebileceğini, ancak bu sırada partili arkadaşları hakkında yasal işlem yapılmak gerekebileceğini, bunun da olayları körükleyebileceğini; bu yola başvurulmadan önce kendisi ikna edici bir konuşma yapar ve yasal soruşturma ve kovuşturmaların sonucunun beklenmesini ve kimseye zarar verilmemesini partili genç arkadaşlarına anlatırsa daha yararlı olacağını bildirdim.

Zamanı olursa öğleden sonra Safranbolu'ya gelebileceğini, cenaze töreni için Parti Genel Merkezi'nden Yaşar OKUYAN'ın gelmesini beklediklerini bildirerek, yanımdan hemen ayrıldı. Ben de Kaymakam Yaşar YAYCI'ya teşekkür edip, bana refakat eden polislerle Safranbolu'ya döndüm.

● C. SAVCILILIĞINA ÇAĞRI, İHZARLI OLARAK MI ?

Öğleden sonra, Belediyede odama bir polis memuru geldi; Savcı Bey'in beni beklediğini söyledi. *“Peki, biraz sonra yanına giderim”* dedim; ancak polis odamdan çıkmayınca yüzüne baktım, *“hemen gelmeniz isteniyor”* deyince, ihzarlı olarak çağrılmış olabileceğimi düşünerek, polis memurunu da arabama alarak Hastane binasındaki Adliye'ye gittim.

Savcı'nın odası koridorun sonundaydı, görevliler içerde CHP'nin bir önceki İlçe Başkanı Hikmet TURGUT'un ifade verdiğini bildirdiler. CHP'liler hakkında bir soruşturma başlatıldığını anladım ve görevlilere Kaymakam'ın yanında olacağımı, Sayın Savcı benimle görüşmek istediğinde haber vermelerini söyledim.

Kaymakam'ın odasına girer girmez, dışarıda Hastanenin merdivenlerinde toplananların, "*sanık, Kaymakamın yanında, bu nasıl iş?*" diye yüksek sesle konuştuklarını duyunca, Kaymakam Muzaffer ECEMİŞ'e kendisini güç durumda bırakmamak için, dışarı çıkayım dedim, "*olur mu öyle şey*" dedi. Kısa bir süre sonra da Savcılıktan beklendiğim haberi geldi.

Karabük'ten bir süre önce Safranbolu'ya atanmış bulunan Savcı Nurdoğan ÖZTÜRK'ün yanına girdim. Kendisini yakından tanımıyor, özel bir ilişkim bulunmuyordu.

Yer gösterdi, oturdum; bir gün önce cereyan eden olay nedeniyle Yaşar KILIÇ'ın babasının, aralarında benim de bulunduğum kimi kişiler hakkında şikayetçi olduğunu, bu konuda savunmamı yapmam için çağırdığını söyledi.

"*Neyle suçlanıyorum, ne yapmışım da, neyi savunacağım*" diye mukabele edince, çok nazik davranmaya çalışan Sayın Savcı, "*Reis Bey, çünkü olay hakkında ne isterseniz söyleyin, zabıt katibi siz ne derseniz onu aynen yazsın, anlayış gösterin, şikayet üzerine ifadenize başvurmak zorundayım*" dedi.

Zabıt katibine, olay hakkında ilgimin de, bilgimin de bulunmadığını, Safranbolu'da her siyasal görüşten kişiler arasında kardeşlik ve dostluk olmasından yana olan bir Belediye Başkanı olduğumu, bunu çeşitli vesilelerle kanıtladığımı bilmesi gerektiğini, CHP'li olduğum için böyle bir iftiraya maruz bırakıldığımı aşikar bulunduğunu tutanağa yazdırdım ve Savcının yanından ayrıldım.

Olaydan 40 gün kadar sonra Savcılığının tarafıma tebliğ ettiği 30.06.1980 tarihli "*Takipsizlik Kararı*"nda, benimle birlikte, aralarında CHP eski İlçe Başkanları Hikmet TURGUT, Nurettin ERGÜL, CHP Gençlik Kolu eski Başkanı İhsan GÖKÇINAR ve öğretmen Halil ÖNDER'in de bulunduğu 11 kişi hakkında ölümle tehdit ve suç faillerini gizlemek iddiasıyla yürütülen tahkikat sonrasında, münnet suçlarla ilgili hiçbir delil bulunmadığı bildirildi.

Ayrıca aynı takipsizlik kararından , mağdur Yaşar KILIÇ'ın da, ben dahil, sanıkların hiç birinden zarar görmediği gibi, tehdit de edilmediği ve haklarında şikayetçi olmadığı yolunda beyanda bulunduğunu öğrenecektim.

• BASINA VERİLEN YAZILI DEMEÇ

Bu arada olayın ertesi günü öğleden sonra, Safranbolu Belediye Başkanı olarak, hangi siyasal görüşten olurlarsa olsunlar tüm Safranboluluların ortak duygularına tercüman olabileceğim inancıyla, kamuoyuna sunulmak üzere yazılı bir demeç vererek, 24 Mayıs 1980 tarihli “Yeni Karabük Gazetesi”nde de yer alan şu açıklamalarda bulundum.

“Böylesine vahşiyane bir olayı planlayanlar ve uygulayanlar Safranbolulu olamaz. Bunlar Safranbolulular arasındaki geleneksel dostluk ve kardeşliği yok etmekten ve ülkemiz çapında belirli amaçlarına ulaşmak için terörizmi teşvik ve tahrikten yarar umanlardır.

Ancak tüm hemşehrilerimin, hangi siyasal görüşten olurlarsa olsunlar, böylesine menfur emellere yönelik tahriklere kapılmayacak kadar sağduyu sahibi, bilinçli kişiler olduklarını her şeye rağmen göstermeye devam edeceklerine inanıyorum.

Meslektaşım Sayın Yaşar KILIÇ’a Ulu Tanrı’dan sağlık ve şifa diliyorum. Kendisine, Kılıç Ailesi’ne ve tüm yakın çalışma arkadaşlarına sabır ve metanet dileklerimi sunuyorum, onun olması çok güç üzüntülerini paylaştığımı özellikle belirtmek istiyorum.”

Safranbolu’da büyük bir tedirginlik hakimdi; tüm CHP’liler zan altında kalmıştı. Yaşar KILIÇ’ın amcası öğretmen Mustafa KILIÇ’a gittim. Yeğenin başına gelenlerden dolayı, haklı olarak fevran halindeydi. Kendisine üzüntülerimi bildirdim, yakınlarının sukunet ve metanetini sağlamasını, yersiz ve mesnetsiz suçlamalarla yeni olayların körüklenmemesini rica ettim. Yeğenin farklı olarak aynı siyasal görüşleri paylaştığımız bir kişiydi, haksız ve kanıtsız, benim ve arkadaşlarımın suçlanmaması gerektiğini o da kabul ederek, yardımcı olacağını söyledi.

• BOMBACI FAİLLER YAKALANIYOR

24 ve 25 Mayıs, Cumartesi ve Pazar günleri hafta tatilini, herhangi bir olumsuzlukla karşılaşmamak için evde geçirmeyi uygun buldum. Pazar günü öğleye doğru, Belediye Meclis Üyesi ve Belediye Başkan Vekili Kazım BASMACI telefonla aradı; Karabük’ten Kiranköy’e gelenlerden, Karabük’te birkaç saattir, güvenlik güçlerinin katıldığı silahlı çatışmalar olduğunu duyduğunu bildirmek istediğini söyledi.

Hemen Karabük Kaymakamı Yaşar YAYCI’yı arayarak, ne olup bittiğini sorduğumda, “şimdi bir şey sorma, sana bir iki saat içinde çok iyi haberlerim olacak” dedi. Meğer o sıralarda, Yaşar KILIÇ’ın arabasına bomba koyan teröristlerle güvenlik güçleri arasında çatışma devam etmekteymiş.

Daha sonra şunlar öğrenildi: Yaşar KILIÇ'a saldırı yapıldığı 22 Mayıs Perşembe gününden bir gün sonra, Cuma akşamı Bursa'da bombalı pankart asmak isteyen bir kişiyi Bursa polisi yakalar, bombayı nereden bulduğu sorulduğunda, Gemlik'teki bir arkadaşından aldığını söyler; gece hemen Gemlik'e gidilir, o kişi de ele geçirilir ve sıkıştırılınca, bombaları Karabük'ten sağladığını bildirir. Ertesi Cumartesi günü, bu sanıklarla birlikte Bursa polisi Karabük'e gelir, Karabük polisiyle temasa geçer.

Sanıkların verdiği bilgi üzerine, bomba yapanların Karabük'te Cevizlidere'de oturdukları ev belirlenir ve Pazar sabahı evin çevresi güvenlik güçlerince kuşatılır, silahlı çatışma sonucu biri yaralı, iki terörist yakalanır; Yaşar KILIÇ'ın arabasına bomba koyduklarını itiraf ederler. Ayrıca patlayıcı kimyasal maddeleri Demir Çelik Fabrikası'ndan aldıkları anlaşılır. Aşırı sol bir örgüt adına eylem yaptıkları da öğrenilir.

Yaşar KILIÇ'a saldırı olayı ne kadar çok üzücü olduysa ve ne kadar nefretle karşılandıysa, faillerinin hemen yakalanıp, olayın çok kısa bir sürede içyüzünün aydınlanması da, o ölçüde büyük bir sevinç kaynağı oldu. Tüm CHP'lilerin üzerinde dolaştırılan şüphe bulutları dağılmış, toplumsal bir rahatlama olmuştu. Bu, Allah'ın bir lufu, Bursa Polisinin de başarısıydı.

Suçlular ele geçtikten sonra, Avukat Şemsettin AYKOL'la birlikte SSK Hastanesi'nde Yaşar KILIÇ'ı ziyarete gittim. Hastaneden taburcu olduktan sonra da, yine Sayın AYKOL'la evinde de ziyarette bulundum; üzüntülerimi ve acil şifa dileklerimi yineledim.

İnsanlık dışı, acımasız bir saldırının kurbanıydı, yaşamı boyu onulmaz yara almıştı; Allah'tan sabır, metanet ve kolaylık dilemekten başka, elden bir şey gelmiyordu.

• ANARŞİDEN KAYNAKLANAN KORKU VE HUZURSUZLUKLAR

Anarşik ortam ve terör olayları, Safranbolu'da sadece benim gibi belirli sınıfları taşıyanları veya sadece siyasal partilerle ilişkili olanları değil, hemen herkesi rahatsız etmekteydi. Örneğin, Yaşar KILIÇ'a saldırı olduktan sonra, Mithatpaşa Sitesi'nde aynı blokta oturan komşularımdan bir bölümü, bana yapılacak bir karşı saldırıdan zarar görebilecekleri korkusuyla, evlerini terk ettiler; olayın faileri yakalandıktan sonra yavaş yavaş geri döndüler. Kendi açılarından haklıydılar.

Anarşi ortamında güvenlik görevlileri de çok zor durumdaydı. Emniyet örgütündeki polislerin POL-DER'li ve POL-BİR'li denilerek ikiye bölünmeleri sonucu, bir olay nedeniyle sağcıları yakalayan polis solculukla, bir başka olayda solcuları yakalayan aynı polis sağcılıkla suçlanıyordu.

Aslında güvenlik görevlileri de, kendilerini güvenlikte hissetmiyorlardı. MHP İlçe Başkanı Yaşar KILIÇ'ın arabasına bomba konulduktan sonra, oturduğum sitede, geceleri evimin bulunduğu blok önüne bir bekçi görevlendirilmişti. 02 Haziran 1980 gecesi yapılan Belediye Meclisi toplantısı için evde bulunmuyordum. Aynı toplantıya katılan Belediye Meclisi üyesi Yücel NAKİPOĞLU'nun eşi de, bizim evde eşimin konuğuydu.

Bir ara gece bekçisi evimin kapısını çalar, eşime *“dışarıda gençler Belediye Başkanının evi neresi diye soruyorlar, bir şeyler olur diye korkuyorum, karakola telefon edeyim de yanıma bir bekçi daha görevlendirirsiniz”* der ve evimdeki telefonda karakolu arar. Başka birinin görevlendirilme olanağının bulunmadığını anlayınca *“ben şimdi ne yapacağım”* diye korku ve telaş içinde kalır.

Eşim ve Bayan NAKİPOĞLU, öyleyse dışarı çıkmamasını, evin içinde, giriş kapısının arkasında, ben gelinceye kadar oturmasını söylerler; çay ikramında bulunurlar. Eve gelip durumu öğrenince, bekçiye bu gece benim evi beklememesini, karakola gitmesini söyleyerek, adamcağızı tedirginlikten kurtarmayı uygun bulurum.

• BELEDİYE BAŞKANI İLE BİRLİKTELİĞİN SAKINCASI

Terörist eylemler, kimi insanları yalnızlığa itiyor, kaderleriyle başbaşa bırakıyor, üstelik yakın dost ve arkadaşları da onlarla birlikte olmaktan çekiniyorlardı. Yaşadığım şöyle bir olayı hiç unutamam.

1980 kışında bir gün yerler karlı olduğu için, zincir takmağa üşendiğimden, özel arabamla değil, Belediye otobüsüyle Çarşıya inmiştim. Ancak öğleye doğru güneş açmış, karlar erimişti. Belediye civarında bir ara, Avukat Mehmet BASMACI'yı gördüm; arabası halen eczane olan, o zamanki Aygaz satış yerinin yanındaki, babasının dükkanının önündeydi. *“Pazar çantam var, yukarı çıkarken, haber et, ben de seninle gideyim”* dedim. Sayın BASMACI duraksadı, önce bir şey diyemedi, yüzü değişti, sonra *“beraber gitmeyelim, sizi benim arabada görmesinler ”* dedi Herhalde Sayın BASMACI'ya hak vermek gerekirdi; *“bana dostunu söyle, sana kim olduğunu söyleyeyim”* atasözünü de unutmamak lazımdı.

Mehmet BASMACI kendisini çok sevdiğimi bilen ve benim de, bana olan saygısını bildiğim bir arkadaşım. Olağan koşullarda değil Bağlar'a, istesem Karabük'e bile, seve seve götürüleceğine inanırım. Oysa taşıdığım kimlik, o günlerin sıkıntılı ortamında bana, sakıncalı bir nitelik kazandırmış oluyordu.